

W Selvfølgelig er tiderne blevet bedre, er det stadig sådan, at en tredjedel af landets malkekvægsbesætninger ikke giver overskud.

LARS MAAGAARD

I dag må vi godt sige »yes!«

Landbrug. Fem år efter overtagelsen er Lars og Maria Maagaards malkekvægsbesætning både fremtidsgearet og rentabel. Men det har krævet held og hårdt arbejde at nå så langt, og fremtiden er stadig uvis.

Af Christine Brønson
christine@avisen.dk

HALD: Det har holdt hårdt, men nu er der forhåbentligt lettere tider i vente. På den anden side: Man skal ikke blive fuldtidslandmand i dag, hvis ikke man har is i maven. Det er landmands-øgtefællerne Lars og Maria Maagaard enige om.

»Lige nu er mælkepriserne gode - blandt andet fordi Australien og New Zealand har haft tørke og dermed knaphed på foder. Kineserne er også begyndt at drikke mere mælk. Men der er så mange faktorer, der spiller ind. I morgen kan vinden vende - mælkepriserne kan falde, renten kan stige, eller banken kommer i vanskeligheder. Som landmand skal man aldrig lære sig tilbage,« slår Lars Maagaard fast.

Tilbygningen røg

I maj 2008 overtog han sammen med sin kone Maria Lønager

gård lige syd for Hald. Gården, der dengang havde 190 malkekøer, købte Lars og Maria Maagaard af Lars' forældre til en pris, der ville have set helt anderledes ud ganske få måneder senere, da finanskrisen begyndte sin rase.

»Vi havde planlagt en stor tilbygning, så vi umiddelbart efter overtagelsen kunne udvide besætningen og anskaffe fire malkeroboter. Men Randers Kommune var to år om miljøgodkendelsen. Da den endelig lå klar i december 2009, var der ingen, der kunne låne til noget som helst. Ejendommen og jordens værdi var styrtfaldet, og mælkepriserne var også helt i bund. Vi måtte fyre en måned, og så var det ellers bære med at arbejde sig igennem krisen,« opsummerer Lars Maagaard.

Godt banksamarbejde

Han klædte ikke Nordes for at bakke ud af det afbetalte lån i 2009. Alting var af lave dengang. Bankens sikkerhed

i form af jord og ejendom røg sig en tur, og det var fuldt forståeligt, at de mange millioner til en udvidelse af gården ikke længere kom på tale, mener Lars Maagaard. Tværtimod har samarbejdet med banken hele tiden været præget af gensidig tillid.

»Da vi fik afslag på det store lån i 2009, fik vi alligevel lov at låne til en silo - et lille lån på 200.000 kroner - og det viste, at man troede på os.«

Billigt byggeri

I bokspejlet har det været held i uheld, at byggeriet blev uskudt. I dag er en udvidelse af staldbygningen på 2200 kvadratmeter netop bygget færdig, og Lønagergård har fået to af de planlagte fire malkeroboter - en udvidelse med et budget på otte millioner. Maria Maagaard, der droppede sit job som miljøkonsulent i 2010 og siden har koncentreret sig om administration og bogføring på Lønagergård, påpeger den gunstige situation.

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske
Landbrugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne

Naturerhverv.dk

Danmark og EU investerer i landdistrikterne.

Se 'European Agricultural Fund for Rural Development' (EAFRD)

»Vi har kunnet låne til en meget lavere rente, og håndværkerne flokkedes om projektet, så byggeprisen kom helt i bund. Faktisk er jeg i tvivl om, om vi ville have kunnet forrente projektet, som det så ud i 2009.«

15 timers arbejdsdag

Selv om vinden i løbet af de sidste par år er vendt på grund af stigende mælkepriser

og lave renter, kræver det stadig både held og arbejdssomhed at drive et rentabelt landbrug, er Lars og Maria Maagaard enige om.

»Vi har arbejdet os igennem krisen, fordi vi ikke havde andet valg. Lars står op klokken 3.15 hver morgen, og hans arbejdsdag slutter klokken 18 - syv dage om ugen. Inden han går i seng, runder han også lige stalden. Det har

været nødvendigt, fordi vi ikke kunne ansætte flere, og fordi det er så vigtigt at være på foranket med syv- og årlige besætninger. På den måde undgås dyrslagsregninger, og høj velfærd blandt dyrene betyder høj mælkeydelse,« forklarer Maria Maagaard.

Held

I dag hører Lønagergård til

Landbruget mangler penge til ekspansion

Bremse.

Optimismen stiger i landbruget, men ønsket om investeringer bliver bremset af en manglende adgang til finansiering hos bankerne.

Af Kathrine Rossau
kath@avisen.dk

RANDERS: Først den gode nyhed. Det går godt i landbruget, hovedparten af landmændene tjener penge og ser generelt lyst på fremtiden. Den dårlige nyhed er, at det kunne gå endnu bedre.

Landmændene har nemlig svært ved at skaffe den finansiering, der vil kunne sikre udvikling og ydligere fremdrift.

Efter nogle hårde år under finanskrisen ser landmændene nu optimistisk på fremtiden, både hvad angår produktion, investeringer og driftsresultat.

Det viser det barometer for landmændenes syn på fremtiden, som Videncentret for Landbrug har udarbejdet for fjerde år i træk. 18.000 landbrugsvirksomheder har svaret, og konklusionen er, at de generelt har det rigtig godt.

Kraftig vækst
Faktisk regner 41 procent med positiv vækst i år og 43 procent i 2014. 16,4 procent af de adspurgte regner med, at deres forventning vil vokse med mere end ti procent i år.

»Vi kommer fra nogle meget hårde år. Fra 2008 til 2010 var landbruget hårdt ramt, fordi produktpriserne var i bund, og renten ikke var faldet så meget endnu. Situationen stabiliserede sig i 2011, og så er der gradvist sket en forbedring siden. Når man spørger landmændene selv, så går det rimelig godt,« siger Klaus Kaiser, erhvervsøkonomisk chef på Videncentret for Landbrug, som står bag undersøgelsen, det såkaldte Landmandsbarometer.

De største problemer for landmændene er produktionsbegrænsninger: 44 procent angiver, at det er finansielle

forhold, der bremser udviklingen af deres virksomhed. »De landmænd, som gerne vil ekspandere, løber ind i en række vanskeligheder, og den finansielle begrænsning er en af de største. Landmændene har med andre ord svært ved at få finansieret deres udvidelser,« siger Klaus Kaiser.

Lars Krull, seniordrftgiver ved Aalborg Universitet, deler hans opfattelse.

»Brændt barn skyr ilden. Jeg kender ikke til nogen banker, som slet ikke vil have med landbrug at gøre, men det er klart, at hvis man har været uheldig tidligere, kan

man generelt blive mere forsigtig. Det er mit indtryk, at det går godt i landbruget, men det er ikke sådan, at vi har set en lang periode, som har vendt bankernes opfattelse af sektoren,« siger han. Bankernes tilbageholdenhed giver problemer, som rækker ud over landbrugssektoren.

»Konsekvensen er, at landbruget taber konkurrencekraft. Vi får ikke den naturlige strukturudvikling, og det betyder, at der er ineffektive landbrug, der er strandede, mens en del højeffektive virksomheder ikke kan ekspandere.

»Konsekvensen er, at landbruget taber konkurrencekraft. Vi får ikke den naturlige strukturudvikling, og det betyder, at der er ineffektive landbrug, der er strandede, mens en del højeffektive virksomheder ikke kan ekspandere.